

546

C 42
1

GHEORGHE C. CONSTANTINESCU

MARIA NEGOIU

CECILIA CONSTANTINESCU

CHIMIE ANORGANICĂ

Volumul I

EDITURA TEHNICA
București — 1986

CUPRINS

Capitolul 1. Radioactivitatea și structura nucleelor atomice	13
1.1. Radioactivitatea naturală	13
1.1.1. Legile deplasărilor radioactive	13
1.1.2. Viteza transformărilor radioactive	14
1.1.3. Familii radioactive	15
1.1.4. Dezintegrarea α	17
1.1.5. Dezintegrarea β	18
1.1.6. Radiația γ emisă de nucleu	18
1.2. Radioactivitatea artificială	19
1.3. Reacții nucleare	19
1.3.1. Reacții cu neutroni	21
1.3.2. Reacții cu particule încărcate	22
1.3.3. Reacții prin fotoni	24
1.3.4. Fisiunea nucleară	24
1.3.5. Reacții de fuziune nucleară	25
1.4. Particule elementare	26
1.5. Nucleul atomic	29
1.5.1. Proprietățile nucleelor	31
1.5.2. Modelul în picătură	32
1.5.3. Modelul în pături	33
1.6. Aplicații în chimie	34
1.6.1. Rezonanța magnetică nucleară	34
1.6.2. Cuplajul cuadrupolului nuclear	37
1.6.3. Efectul Mössbauer	38
X Capitolul 2. Structura atomilor	42
2.1. Modele atomice	42
2.1.1. Modelul atomic planetar (<i>Bohr-Sommerfeld</i>)	42
2.1.2. Modelul atomic ondulatoriu (<i>De Broglie, Schrödinger-Heisenberg</i>)	47
2.1.3. Modelul vectorial al atomului	64
2.1.4. Tranziții electronice în atomi multielectronici	68
2.1.5. Edificarea învelișului electronic al atomilor. Principiul <i>Aufbau</i>	68
2.2. Legea periodicității și sisteme de clasificare a elementelor	70
2.2.1. Clasificarea elementelor după configurația lor electronică	73

2.2.2. Sistemul periodic și previziunea unor noi elemente	75
2.2.3. Proprietăți periodice	75
✗ Capitolul 3. Legătura chimică	93
✗ 3.1. Legătura covalentă. Metoda legăturii de valență	94
3.1.1. Simetria moleculelor. Tabele de caractere	96
3.1.2. Proprietățile legăturii covalente în MLV	100
✗ 3.2. Legătura covalentă. Metoda orbitalilor moleculari	123
3.3. Legătura chimică în combinațiile complexe	139
3.3.1. Teoria catenelor	140
3.3.2. Teoria coordinației a lui <i>Alfred Werner</i>	140
3.3.3. Teoria electrostatică a lui <i>Kossel-Magnus</i>	141
3.3.4. Teoria legăturii de valență (MLV) aplicată combinațiilor complexe	143
3.3.5. Teoria cîmpului cristalin (TCC)	148
3.3.6. Teoria orbitalilor moleculari (MOM) aplicată combinațiilor complexe	155
3.4. Legătura ionică	161
3.4.1. Energia de rețea	162
3.4.2. Corelația legătură ionică — proprietăți	164
3.5. Legătura prin forțe <i>van der Waals</i>	165
3.5.1. Atracția dipol-dipol (<i>Keesom</i>)	166
3.5.2. Efectul inductiv (<i>Debye</i>)	167
3.5.3. Forțele de dispersie (<i>London</i>)	168
3.6. Legătura de hidrogen	170
3.6.1. Clasificarea legăturilor de hidrogen	172
3.6.2. Metode de punere în evidență a legăturii de hidrogen	172
3.6.3. Proprietățile legăturii de hidrogen	173
3.6.4. Corelația între legătura de hidrogen și proprietăți	175
Capitolul 4. Chimia stării solide	179
4.1. Cristale ideale	187
4.1.1. Cercetarea structurii interne a cristalelor	189
4.1.2. Indici <i>Miller</i>	194
4.1.3. Rețele ionice. Cristale ionice	195
4.1.4. Rețele atomice. Cristale covalente	201
4.1.5. Rețele moleculare	202
4.1.6. Rețele metalice	202
4.1.7. Rețele stratificate. Cristale cu forme intermediare de rețele	204
4.2. Cristale reale	209
4.2.1. Defectele rețelelor cristaline	209
4.2.2. Relații între structura reală și proprietățile cristalelor	213
4.3. Reacții în faza solidă	215
4.3.1. Transferul de masă	216
4.3.2. Reacții cu un singur reactant	221
4.3.3. Reacții cu doi reactanți	224
Capitolul 5. Solvenți și soluții	236
5.1. Solvatare (hidratare). Număr de solvatare (hidratare)	239
5.2. Entalpia de dizolvare și de hidratare	240
5.3. Reguli de solubilitate	241
5.4. Influența temperaturii și presiunii asupra solubilității	244
5.5. Clasificarea solvenților	245
5.6. Solvenți moleculari și ionici	245

5.7. Solvenți protici și aprotici	245
5.8. Solvenți disocianți și ionizanți	246
5.9. Conceptul donator-acceptor de protoni	252
5.10. Conceptul donator-acceptor de perechi de electroni	255
5.11. Conceptul orbitalilor de frontieră HOMO/LUMO	259
5.12. Conceptul funcției chimice	262

X Capitolul 6. Studiul reacțiilor chimice 268

6.1. Considerații termodinamice	269
6.1.1. Funcțiuni termodinamice	269
6.1.2. Entalpia și desfășurarea reacțiilor	272
6.1.3. Entropia și reacția chimică	277
6.1.4. Entropia și modificarea configurației	278
6.2. Considerații cinetice	279
6.2.1. Reactivitatea chimică	279
6.2.2. Energia de activare și teoria complexului activat	281
6.2.3. Mecanisme de reacție	285
6.2.4. Factori ce influențează constantele de viteză și mecanismul de reacție	291
6.2.5. Relații liniare de energie liberă	303

X Capitolul 7. Tipuri de reacții chimice 305

7.1. Transfer de protoni. Reacții acid-bază	308
7.1.1. Teorii moderne	308
7.1.2. Reacții acid-bază Brønsted	312
7.1.3. Reprezentări grafice ale echilibrelor în soluții	324
7.1.4. Medii superacide	347
7.1.5. Medii superbazice	350
7.1.6. Mecanismul transferului de proton	350
7.2. Transfer de electroni. Reacții de oxido-reducere	352
7.2.1. Potențiale redox standard și sensul reacțiilor de oxido-reducere	355
7.2.2. Disproporționare, sinproportționare, amfoterie redox	359
7.2.3. Echilibre redox	360
7.2.4. Sisteme tampon redox	361
7.2.5. Solventul și forța reacțiilor redox	362
7.2.6. Diagrame logaritmice ale variabilei principale în echilibre redox	365
7.2.7. Mecanisme ale reacțiilor de oxido-reducere	369
7.3. Transfer de liganzi. Reacții de complexare	373
7.3.1. Constanta de echilibru	373
7.3.2. Soluții tampon ligand și tampon metal	379
7.3.3. Diagrame logaritmice ale variabilei principale	380
7.3.4. Reacții cu formare de precipitate	383
7.4. Echilibre competitive	395
7.4.1. Competiție protoni-electroni	395
7.4.2. Competiție liganzi-electroni	404
7.5. Reacții în topituri	407
7.5.1. Structura topiturilor	408
7.5.2. Proprietățile topiturilor	409

→ Capitolul 8. Combinații complexe 414

8.1. Prepararea combinațiilor complexe	417
8.2. Structura complexelor	418
8.3. Izomeria complexelor	429

8.4. Termodinamica reacțiilor de complexare	432
8.4.1. Factori care afectează stabilitatea complexșilor	433
8.5. Cinetica reacțiilor de complexare	437
8.5.1. Reacții ale complexșilor plan-pătrați	437
8.5.2. Reacții ale complexșilor tetraedrici	447
8.5.3. Reacții ale complexșilor octaedrici	449
Capitolul 9. Compuși element-organici	481.
9.1. Compuși element-organici cu carbon donator σ	488
9.1.1. Sinteza alchililor și arililor metalici	488
9.1.2. Structura alchililor și arililor metalici	494
9.2. Metal-carbonili	495
9.2.1. Sinteza metal-carbonililor	496
9.2.2. Structura metal-carbonililor	499
9.3. Compuși element-organici cu carbon donator π	499
9.3.1. Compuși cu olefine	504
9.3.2. Compuși cu acetilene	505
9.3.3. Compuși alili	505
9.3.4. Compuși cu donori π ciclici. Metaloceni. Metalobisarene	506
9.4. Reacții ale compușilor element-organici	515

